

*Lek, mestring, undring og vennskap.
Årsplan 2020-2021*

Velkommen til Slettebakken menighets barnehage!

Vår barnehage ligger sentralt til ca. 15 minutter fra Bergen sentrum, i kjellerlokalene til Slettebakken Kirke. Selv om barnehagen er nær byen, er vi likevel tett på vakker natur med Tveitevannet og fine skogsområder i barnehagens nærmiljø.

Barnehagen ble åpnet i 1980, da som en korttidsbarnehage. Barnehagen eies og drives av Slettebakken Menighets Barnehage AS. Eiers oppgaver og ansvar etter barnehageloven §7 tillegges styret i aksjeselskapet. Barnehagens styremedlemmer velges fra Slettebakken Menighetsråd. Personalet i barnehagen har et tett og godt samarbeid med barnehagens styre. Dette fremkommer spesielt på barnehagens styremøter. Styremedlemmene har jevnlig møter med barnehagens styrer hvor praksis og drift av barnehagen diskuteres. Barnehagen skal drives i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, retningslinjer, vedtekter og årsplan for barnehagen.

Barnehagen er en enavdelings barnehage, med 21 barn i alderen 1-6 år. I barnehagens kjernetid deler vi noen dager barna inn i aldershomogene grupper.

Grunnbemanningen i barnehagen består av pedagogisk leder i 80% stilling, barnehagelærer i 70% stilling, to assistenter i 100% stilling, en assistent i 60% stilling og en assistent i 40% stilling.

Styrer har 50% administrativ stilling og de resterende 50% som pedagogisk leder sammen med barnegruppen.

Åpningstiden er kl. 07.30 – 16.30, mandag til fredag. Barnehagen er stengt i romjulen og påskedagene. Vi holder også sommerstengt i juli mnd.

Foreldrebetalingen fastsettes av Stortinget som vedtar fastpris for barnehage. Det betales for 11 måneder pr. år.

Barnehagen praktiserer utvidet kristen formålsparagraf. I praksis vil det si at vi i det daglige legger vekt på kristne verdier og det kristne budskapet. Vi synger for maten og hver fredag har vi samlingsstund med kristent innhold. I disse samlingene forteller vi fra barnebibelen, har temasamlinger, synger kristne barnesanger og salmer, og vi tenner lys. Vi får også jevnlig besøk av prestene eller menighetspedagogen som har samling med oss. Dette setter vi stor pris på da de tilfører en annen dimensjon til våre samlingsstunder.

Barnehagen er en del av et kirkebygg og det merker vi i hverdagen. Barna merker seg aktivitetene «oppe» eksempelvis når kirkeklokkene ringer på dagtid. Vi får også låne kirkerommet når det er ledig.

Årsplan for Slettebakken menighets barnehage 2020-2021

Årsplan for Slettebakken menighets barnehage bygger på Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver av 2017. I Rammeplanen kan vi lese om barnehagens formål, verdier og hva en barnehage skal inneholde, i tillegg skisseres syv fagområder som barnehagen er forpliktet til å jobbe med gjennom barnehageåret. Dette er de samme fagområdene barna møter igjen når de begynner på skolen.

FAGOMRÅDENE:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

I barnehagen jobber vi tverrfaglig med alle fagområdene. Et fagområde vil sjelden opptre alene.

I barnehagen er det lett å tenke tverrfaglig, det kommer jo an på hvilke «briller» vi har på, hva vi velger å ha fokus på. Dette vil vi belyse med et eksempel fra praksis: Moses i kurven var tema for en samlingsstund i barnehagen. Her er kan «brillene» umiddelbart rettes mot kommunikasjon, språk og tekst, og etikk, religion og filosofi. Fortellingen formidles og pedagogen bruker rekvisitter for å konkretisere fortellingen; En dukkebaby legges i en kurv som plasseres på et blått teppe (elv). Et barn spiller rollen som mamma. Fortellingen utspiller seg. Det er brukt for mange rekvisitter og flere små skuespillere. I formidlingen av fortellingen trekkes dramapedagogiske virkemidler inn som forsterker, og enda et fagområde er koblet på. Når samlingen er ferdig spør barna om de kan leke det videre. Rekvisittene er med og flere rekvisitter kobles på da leken vokser i omfang. Her utfordres barnas lekekompetanse, dialogferdigheter og evner til samhandling. I dette eksempelet ser vi hvordan barnas inntrykk fører til et behov for uttrykk, i denne forbindelse å leke det ut. Barna har behov for å bearbeide inntrykkene på forskjellige måter, noen leker det, andre tegner eller bygger (osv.) Personalet har her en viktig rolle. Ved å møte barnas initiativ med åpenhet og nysgjerrighet kan barna inspireres til videre aktivitet, bevegelses- og sanselek, kreative uttrykk, sang eller undring. Når vi jobber med prosjektarbeid flyter fagområdene over i hverandre noe som igjen skaper store rom for medvirkning.

I barnehagen jobber vi ikke med et isolert fagområde til fastsatt tid, men vi griper de øyeblikkene som oppstår i samspill med barna. Av og til kan en planlagt aktivitet med fokus på et eller flere fagområder utvikle seg i en helt annen retning. Et godt spørsmål fra et nysgjerrig barnesinn kan stake ut kursen mot noe annet enn det som opprinnelig var tenkt. I barnehagen skal vi legge tilrette for at barna får varierte opplevelser og impulser innenfor alle fagområdene og på den måten et rikt læringsutbytte.

Årsplanen fungerer som en overordnet plan for hele året. Den konkretiserer mål for hva hverdagen i barnehagen skal inneholde, den er et verktøy for personalet. For foreldre og andre samarbeidspartnere fungerer årsplanen som et informasjonsskriv om det pedagogiske tilbudet vi gir i barnehagen.

Pedagogisk grunnsyn og barnehagens verdier

Med pedagogisk grunnsyn menes den virkelighetsoppfatning, de kunnskaper, verdier og holdninger som ligger til grunn for den pedagogiske virksomheten.

*En liten barnehage med et stort hjerte;
Lek, mestring, trygghet og undring*

EN LITEN BARNEHAGE:

Det at barnehagen vår er liten er en sjeldenhet i dagens samfunn. Dette er sentralt i forhold til hvordan vi kan møte barna, følge dem opp og danne relasjoner med dem og deres familier. Vi anser oss som veldig heldige og håper dere foreldre også ser verdien i vårt lille, trygge samfunn.

LEK:

For oss er lek den mest betydningsfulle delen av barnas liv og en optimal læringsarena. I leken får barna mulighet til å utvikle seg både sosialt, språklig, kreativt og som individer. Derfor er det viktig for oss at alle barna i barnehagen får opparbeidet god lekekompetanse, at de har mulighet til å fordype seg i lek hver dag og at de kan dra nytte av lekens mange verdier.

MESTRING:

Barna skal utvikle en trygghet på seg selv og egne evner. Det skal legges tilrette for at de opplever mestring i forskjellige typer situasjoner og at de stadig har noe å strekke seg etter, kunnskaps- og ferdighetsmessig. Opplevelsen av mestring er avgjørende for byggingen av barnas motivasjon, selvfølelse og individutvikling.

TRYGGHET:

Barna skal føle seg trygge på seg selv og andre. Barnehagen skal være et sted med rom for ulike personligheter og plass til alle. Barna skal kunne lære av hverandres likheter og forskjeller, føle trygghet i gruppen, trygghet i å ytre egne meninger og kjenne på gleden av å være en del av fellesskapet. Dette er viktige forutsetninger for at barna skal få en begynnende forståelse for samfunnet og demokratiet vi alle er en del av.

UNDRING:

Med undring mener vi både læring og betraktninger av kristendommen og selve livet. Gjennom å undre seg, stoppe opp, ta seg tid, komme med innspill, kommunisere og spille videre på barnas initiativ og interesser er grunnlaget for læring godt.

Slettebakken Menighets Barnehage praktiserer utvidet formålsparagraf og de kristne verdiene, respekt for menneskeverdet og naturen, nestekjærlighet, tilgivelse og likeverd er spesielt viktige for oss.

VERDILÆRE:

For at barnehagen skal drives i retning overnevnte verdier skal personalet:

- Være tydelige rollemodeller i sitt arbeid med barna. Dette gjelder både moralsk, språklig, sosialt og som omsorgspersoner. Vi skal sette tydelige grenser, skape trygge rammer og vise at vi er verdt å etterlikne. I tillegg må vi vise omsorg og varme både for barna, hverandre og foreldrene. "Barna hører ikke hva du sier, men de ser hva du gjør"! Ved at vi er troverdig og tydelige, lærer barna å være det samme, og det skal alltid være samsvar mellom det du sier og det du gjør.
- Være engasjert i sitt arbeide, sette barna i sentrum, inspirere dem til nysgjerrighet og lek, observere barna, se muligheter, være kreativ og ta seg god tid i samspill med enkeltbarn og barnegruppen.
- Se det enkelte barn, dets unike kvaliteter som person og sørge for at barnet ser det samme. I tillegg skal barna føle tilhørighet til gruppen, føle at de blir møtt, sett, hørt og inkludert hver dag.
- HA HUMOR OG GLEDE I HVERDAGEN!
- Være i faglig utvikling, reflektere sammen og konkretisere og utvikle sitt pedagogiske grunnsyn og kompetanse.

Arbeidsmetoder og voksenrollen i barnehage

Vi er en liten personalgruppe som jobber tett sammen. Det er viktig for oss at vi "er på" når vi er sammen med barnegruppen. Dette krever at personalet har fokus på arbeidsoppgavene og på barnegruppen. Det er lite tid for oss til å diskutere praksis og planlegging når barnehagen er åpen og det er barn i barnehagen. Derfor gjennomfører vi personalmøte en kveld i måneden, i tillegg har pedagogene en time felles planleggingstid pr. uke. I slike møter reflekterer vi rundt vår praksis og planlegger veien videre. Planene våre bygger på det som har vært og det vi opplever engasjerer barnegruppen. Vi kan også legge vekt på emner vi opplever barnegruppen vil ha et godt utbytte av å jobbe mer med.

Arbeidsmetodene våre er forankret i et barnesyn hvor vi ser barnet som et likeverdig subjekt, der barnet har alle muligheter boende i seg, og pedagogens rolle er å legge tilrette for mest mulig utvikling og progresjon. Personalets oppgave er å se hva det er mulig for barnet å mestre, først med litt støtte, så alene. For å få dette til må personalet være aktivt lyttende og tilstede i møte med barna. Personalet inviterer til dialog og dialogen bærer preg av gjensidighet, åpenhet og respekt for den andres ståsted og erfaringer.

I møte med de minste barna som kommuniserer med kropp, gester, mimikk og lyder må personalet forsøke å tone seg inn på barnet for å forstå barnets kommunikasjon. Å oppleve å bli

sett, hørt, respektert, forstått og inkludert er noe alle barna i Slettebakken Menighets Barnehage skal erfare i møte med personalet i barnehagen. Dette handler om at barna skal utvikle et godt selvbilde og bli trygg i seg selv.

Med et godt selvbilde kan barna mestre de utfordringene de møter og stadig søke nye mestringsrom med en holdning som sier; "Jeg klarer dette!"

Barna i barnehagen er i alderen 1-6 år. Det sier seg selv at vi i denne gruppen finner mange ulike behov og ulike mestringsnivå. Vi er mye sammen i løpet av en dag og vi ser at små og store vinner på å være sammen. De små ser hva som er mulig i lek, kommunikasjon og aktivitet, de ser hva de

kan strekke seg etter. De store barna lærer seg å hjelpe og til å ta hensyn til de små. Noen dager deler vi barnegruppen inn i aldershomogene grupper hvor vi spisser aktiviteten til aldersgruppen og mestringsnivået som finnes der. Det er viktig at alle barna, uansett alder og utviklingsnivå, finner utfordringer de har forutsetninger til å mestre. I gruppene blir barnas progresjon innenfor forskjellige emner tydeligere og personalet får viktig informasjon om hvordan vi skal legge tilrette for nye utfordringer.

Barnehagen som dannels- og læringsarena

Kort fortalt handler dannelse om å bli til seg selv sammen med andre. Det handler om hvordan vi alle påvirker hverandre og utvikler oss i samspill. Gode dannelsesvilkår i barnehagen stiller krav til personalet. Personalet må være aktivt tilstede og engasjert i barnas lek og virksomhet. Barna kan trenge støtte og veiledning i samspill for at deres dannelsesprosesser skal være gode. Gjennom gode dannelsesprosesser lærer barna å håndtere livets mange nyanser. Vi ønsker at barna skal få kjenne på motgang og medgang, på mestring og at vi av og til må prøve en gang til.

"Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra

til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap"

Rammeplanen:2017

I barnehagen lærer vi gjennom lek, hverdagssituasjoner, rutinesituasjoner og formelle- og uformelle læringssituasjoner. Vi legger tilrette for læring gjennom aktiviteter vi planlegger og gjennomfører, prosjekter vi jobber med, innkjøp av materialer og utforming av det fysiske miljø.

Læring er ikke nødvendigvis lek, men i lek gjør barna seg nyttige erfaringer som danner grunnlag for læring. Det er mye barna skal lære. Det spenner fra viktigheten av å vaske hendene etter et toalettbesøk, til gode strategier for å komme inn i lek og samspill. De skal lære å bruke verbalspråket når de ønsker å formidle noe og de skal lære en hel rekke ferdigheter. For oss er det viktig at alle læringssituasjoner skal være positive og lystbetont, med fokus på barnets utviklingsmuligheter, mestringsfølelse, selvfølelse og at det skal oppleves meningsfylt for barna.

Barn er nysgjerrige og har et naturlig begjær etter å vite. For personalet er det viktig å gi næring til nysgjerrigheten og utforskertrangen, slik at barna blir glad i å lære. Personalet i Slettebakken Menighets Barnehage skal utfordre, oppmuntre, støtte og anerkjenne barnas lærelyst og på den måten bidra til et grunnlag for livslang læring.

Av og til trenger barna bare litt støtte og hjelp før de mestrer. Personalet må være årvåken og gripe slike øyeblikk, slik at barna får den støtten de trenger når de trenger det

Barns medvirkning i barnehagen

Barnehageloven §3 Barns rett til medvirkning:

"Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse, planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet"

I barnehagen har barna rett til å medvirke, det vil si at deres stemmer skal bli hørt. Det er viktig å presisere at medvirkning og medbestemmelse ikke er det samme. Å medvirke betyr ikke at enkeltbarn alltid kan få viljen sin og bestemme. I barnehagen, som i livet ellers, trenger barna tydelige voksne og klare rammer. Det handler om at vi, små og store, skal fungere sammen med rammer som er til alles beste, ikke bare enkeltbarn. Barn trenger voksne omsorgspersoner som kan hjelpe dem å regulere følelser og uttrykk, voksne som er tydelige. Voksne som tar ansvar og som setter grenser for barnet på en positiv måte. Positive grenser er viktige for at barna skal få være barn. Grensesetting er et ansvar som ligger hos de voksne. Denne oppgaven er for stor til at barna skal og kan klare dette selv.

I Slettebakken Menighets Barnehage får barna medvirke ved at deres kommunikative uttrykk fanges opp av personalet og inkluderes i barnehagens daglige praksis. Barnas perspektiver spiller en sentral rolle når planer skal skrives, gjennomføres og evalueres. I dette arbeidet tar personalet hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn.

Vi skal tilrettelegge for at ulike individer, minoritetsspråklige barn og barn med nedsatt funksjonsevne skal møtes med respekt for at de er forskjellige. Et viktig mål for oss i Slettebakken Menighets Barnehage er at alle barna skal oppleve å bli inkludert, sett, hørt og tatt på alvor ut fra egne forutsetninger. For å oppnå dette må personalet:

- Se hvert enkelt barn og gi det anerkjennelse for egne tanker og meninger, og være positiv til barnas uttrykk.

- Observere hvert enkelt barn og følge opp barnas ulike interesser, uttrykk og møte deres behov.
- Ta barnas innspill med i planlegging og evaluering.
- Tilrettelegge for godt foreldresamarbeid, slik at vi har tilstrekkelig informasjon til å kunne møte barnet på en god måte.
- Alle barn og foreldre skal bli møtt hver morgen og ettermiddag.
- Ta utgangspunkt i barnas interesser når vi velger tema for prosjektarbeid.

Medvirkning handler om å få være med å påvirke i barnehagen. Dette er viktig for små og store, da opplever vi at vi blir sett, hørt, verdsatt og inkludert. Et konkret eksempel her fra vår praksis;

Noen barn visste at jeg satt og jobbet med årsplanen på kontoret. Et barn kom inn med et bilde han hadde tegnet. Han mente at bildet *bare måtte få være med i planen*. Han ville så gjerne hjelpe med arbeidet og bidra. Bildet heter *Sol kom til meg!* og ble til på en ekstra våt regnværsdag i Bergen.

August

Velkommen!

Det er august og et helt nytt barnehageår er i gang! Velkommen til nye barn og foreldre, og velkommen tilbake til alle dere som har hatt sommerferie. Dette året var det en litt ny barnehage som åpnet. Men nyoppusset garderobe opplever vi at vårt fysiske miljø har fått et løft og vi gleder oss over hvor fint det er blitt! Dette blir kjekt for små og store!

Ny i barnehagen

De første ukene i august senker vi skuldrene og har mindre på planen enn ellers i året. De første ukene skal vi finne ut hva barnehagen er og skal være dette året. Nye barn og familier skal bli kjent med barnehagen for første gang og "veteranene" skal bli kjent på nytt. Vi har nye i personalet og de skal også bli kjent. Barnehagen er annerledes enn den var før sommeren. "Ole Brummene" har begynt på skolen og alle barna i barnehagen skal finne sin plass i nye grupper. For barn er det godt å ta inn verden i små doser og utvide når de er moden for flere impulser. På barnas premisser tar vi oss god tid.

Det kan være en god ting for barna å ha noe kortere dager når de begynner i barnehagen. Det er mange inntrykk som skal bearbeides og behovet for søvn og hvile kan være større enn det barnet normalt trenger.

Det er ofte mange følelser knyttet til oppstart. Det kan være utfordrende å overlate den daglige omsorgen for barnet ditt til noen andre. Det er mye å forholde seg til, både for barn og foreldre. Et nytt miljø å bli trygg i, nye voksne omsorgspersoner og mange nye barn å bli kjent med. Det kan ta tid før barnet er trygg i sin nye hverdagsramme.

Vi i barnehagen er opptatt av at barna skal få en solid start på sin barnehagekarriere, førsteinntrykket legger grunnlaget for barnas trivsel. Et tett og godt foreldresamarbeid er nøkkelen til en god start, det blir best når vi spiller på lag. Derfor sender barnehagen ut et skriv hvor foreldre noterer viktig informasjon om barnet som vi trenger før barnet begynner i barnehagen. Nye foreldre inviteres til foreldremøtet før sommerferien, hvor de kan bli litt kjent med personalet, de andre foreldrene og få informasjon om barnehagens praksis. Det er også mulig å få en samtale i forkant om dette er ønskelig.

I tilvenningsperioden er det viktig å etablere gode rutiner som gjør hverdagen trygg og forutsigbar for barnet.

Kommuniser med barnet når du går, si tydelig "hadet" og fortell at barnet skal bli hentet senere samme dag. Av og til reagerer barna med gråt, andre ganger ikke. Noen trenger mye tid, andre går inn i barnehagen med den største selvfølgelighet. Barn er forskjellige og må møtes som det unike individet det er. Personalet i barnehagen er oppmerksom på barnas reaksjoner og prøver å hjelpe og støtte barnet i sin prosess. Vi avleder ikke, følelsene er jo der selv om barnet vender blikket mot noe annet. Vi forsøker å hjelpe barnet å bearbeide inntrykkene og følelsene som oppstår i situasjonen og etter hvert som dagene går vil barnet kjenne igjen en forutsigbarhet i dagsrytmen: "Jeg kommer til barnehagen-frokost-lek-samling-lunsj-utelek-frukt og der kommer mamma eller pappa!" Når barnet har funnet trygghet i rutinene og knyttet seg til en voksen omsorgsperson i barnehagen, går det lettere. Da våkner lekelysten, nysgjerrigheten og kapasiteten til å danne vennskapsrelasjoner. Da blir det gøy!

Vi gleder oss til et nytt og spennende barnehageår!

September

Antall, rom og form

«Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenlikning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønstre, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger". Rammeplan:2017»

Personalet sin rolle er helt avgjørende i arbeid med dette fagområdet. Det er vår oppgave å vekke barnas nysgjerrighet for matematikk i hverdagen, legge tilrette gjennom materiell og aktiviteter og bruke matematiske begrep som en naturlig del av dagligtalen. Vi må gripe de situasjonene som oppstår i barnas lek, stille spørsmål, samtale og sammen finne løsninger på ulike utfordringer.

I hverdagsaktiviteter som av- og påkledning, borddekking og matlaging er det mulighet for å øve på former, mengder, masse, parkoblinger, telling, lokalisering, antall og størrelser m.m. Det aller viktigste er at "arbeidet" skal være lystbetont, barna skal føle mestring og støttes etter individuelle behov. Undringen kommer til uttrykk i lek og dialog, både mellom barn og mellom personalet og barna.

Om en tar på seg "antall, rom og form brillene" er det lett å finne eksempler fra dette fagområdet i vår daglige praksis;

- Vi har kalendersamling hver dag med fokus på dager, dato, måned, år. Vi teller dagene og legger tilrette for at barna skal få en begynnende forståelse for årets oppbygging og årstidene.
- I lek og kommunikasjon har vi fokus på begreper, sortering og sammenlikning.
- Barna bedriver konstruksjonslek med klosser, lego, togbane og i sandkassen.
- Barna er med når vi skrur og bygger til barnehagens fysiske miljø. Her har vi fokus på å jobbe ut fra en tegning, størrelser, utstyr/materiell, plassering og benevning.
- Når vi rydder trener vi på orientering, romforståelse og sortering.
- Vi spiller terningspill, lotto, yatsy, domino og legger puslespill.
- Vi bruker sanger og regler der telling er tema.
- Tall og former synliggjøres i barnehagen.

Kunst, Kultur og Kreativitet

Fagområdet som omhandler kunst, kultur og kreativitet er lett gjenkjennelig i barnehagen. Vi begynner og avslutter dagene våre med rolige aktiviteter som tegning, veving, forming med plastelina, klipping, perling, lesing eller pusling. Barnehagen har et eget kunstrom hvor barna får sitte i en rolig ramme og jobbe konsentrert med sine kreative prosjekter. Her får barnas kreativitet og fantasi fritt spillerom. Når vi deler barnegruppen i aldershomogene grupper er det en unik mulighet til å legge tilrette for at barna i gruppen skal få uttrykke seg estetisk. I en slik gruppe kan aktiviteten spisses inn på barnas potensielle mestringsnivå, de kan få utfordringer de har forutsetninger til å mestre og vi kan skape noe sammen!

Dette bidrar til å styrke barnas relasjonskompetanse, de får oppleve mestring og det styrker fellesskapsfølelsen. Av og til tar vi kunstfagene med ut i naturen, et staffeli på lekeplassen, «landart» i skogen eller lek med naturmaterialer, med denne barnegruppen er alt mulig! I tillegg jobber vi med kunst, kultur og kreativitet på følgende måte:

- Vi legger tilrette for at barna skal få uttrykke seg estetisk, både i forhold til organisering, tilgjengelighet, tema og valg av materiale.
- Vi tar barnas kulturelle uttryksmåter på alvor og møter dem der de er. Vi skal vise forståelse, respekt og anerkjenne barnas mange forskjellige uttrykk. Det finnes ingen fasitsvar i arbeid med estetikk og uttrykk.
- Vi har daglige samlinger hvor sang, drama, visuelle uttrykk og litteratur kan inspirere barnas mange uttryksformer.
- Det skal være rom for barnas egen kulturskaping i Slettebakken Menighets barnehage.
- Vi tar barna med på ulike kulturtilbud (når dette er forsvarlig i forhold til smittevern).

Oktober

Barnehagens samarbeidspartnere

Barnehagen har flere samarbeidspartnere som på forskjellig måte og i ulik grad er en del av vår praksis.

Tveitevannet Barnehage

Vårt samarbeid med Tveitevannet Barnehage har dype røtter. Samarbeidet går helt tilbake til den tiden de var naboene våre her i kirkebygget. De drev fulltidsbarnehage i kirkens ungdomslokaler, mens vår barnehage på den tiden kun var korttidsbarnehage, drevet i samme lokaler som nå.

Hvert år har vi flere arrangementer vi samarbeider om og der barnehagene møtes. Vi har julefest, karneval og sommerfest sammen. Hver mandag treffes vi i tennishallen og har gym, førskolebarna i begge barnehagene har felles månedlige utflukter. Vi er også sammen om årets høydepunkt; tredagers overnattingstur til Finse for 4- og 5-åringene.

I tillegg til dette opptrer vi sammen på eldresenteret ved flere anledninger.

Samarbeidet gagnar både barna og de voksne. Vi er små barnehager og ved å treffes jevnlig kan barna få sosial trening, etablere vennskap, treffe flere jevnaldrende og møte nye voksenpersoner med andre fremtoninger enn de er vant til. Personalet i begge barnehagene utveksler opplevelser og pedagogiske erfaringer med hverandre, holder felles kurs og møter og møtes sosialt.

Slettebakken Menighets Eldresenter

Vi opptrer med sang på eldresenteret flere ganger hvert år, både i forbindelse med 17. mai, Luciadagen og ellers. De siste årene har vi også deltatt på arrangementer sammen, som for eksempel grilling, lek og sang ved Tveitevannet på friluftslivets dag. Samarbeidet beriker både barnas- og de eldres hverdag, vi blir bedre kjent med nærmiljøet og naboene våre.

Dette barnehageåret skal vi også ta imot studenter fra NLA Høgskolen Bergen. I perioder vil da barnehagelærerstudenter ha sin praksis i vår barnehage. Dette er en god ting for studentene og for oss. Studenter er ofte flink til å stille kritiske spørsmål om vår praksis, noe som får oss til å reflektere over egen praksis.

Samarbeid og felles aktiviteter dette året vil tilpasses det aktuelle nivået av smitteverntiltak.

Overgang barnehage-skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge tilrette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning."

«Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

Rammeplan: 2017

Vi i barnehagen skal sørge for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som et godt grunnlag for skolestart. Vi skal legge tilrette for at avskjeden med barnehagen skjer på en god og positiv måte og at barna føler at det er en sammenheng mellom barnehagen og skole.

Mål for overgang barnehage-skole

- Barna skal få en god overgang fra barnehagen til skolen.
- Barnehagen skal bidra til et helhetlig læringsbegrep.
- Ha et godt samarbeid mellom barnehage og skole.
- Ha et godt foreldresamarbeid om overgangen med egne overgangssamtaler før barnet slutter i barnehagen.
- Barnehagen har egen førskolegruppe, som gjør det spesielt å være førskolebarn. I førskolegruppen tar vi opp relevante tema som matematikk, begynnende lese- og skriveopplæring, trafikk og brannvern, helse, hygiene, selvstendighet, sosial kompetanse og vennskap. I samarbeid med Tveitevannet Barnehage har vi også førskoleturer en gang i måneden; 7-fjellsturer, museumsbesøk, teater, tur til akvariet, matlaging på Leirstedet osv.

I barnehagen har vi særlig fokus på selvstendighetstrening for førskolebarna. De skal snart videre til skolen der de må klare mer selv. I barnehagen har vi anledning til å øve på det barna skal mestre selv i skolen, i en trygg ramme med trygge voksne støttespillere.

Mål for førskolebarna:

- At de skal mestre å skrive sitt eget navn før skolestart

- Mestres å kle av og på seg selv
- Være selvstendig på toalettet

November

Lek, vennskap og sosial kompetanse

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur". Rammeplan:2017»

Rammeplanen sier at sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre, og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.

Vi ser på leken som barnas aller viktigste arena for læring, sosialisering, vennskap og språkutvikling. I lek bearbeider barn opplevelser og inntrykk, prøver ut ferdigheter, øver på konsentrasjon, kreativitet og oppfinnsomhet m.m. I leken må barna også tilnærme seg den andres perspektiv, forstå egne tanker, følelser og handlinger. Barna må samarbeide, lytte til hverandre, forhandle, ta på seg ulike roller og tilpasse seg andre. De skal med andre ord utvikle sin sosiale kompetanse.

Derfor er følgende viktig for oss i arbeid og tilrettelegging av lek og vennskap i barnehagen:

- At barna får god tid til lek. De må få anledning til komme inn i den "dype" leken og ikke avbrytes i flytsonen.
- Alle skal føle tilhørighet i gruppen, få øvelse i sosiale ferdigheter og knytte vennskap med andre barn. Dette krever voksne som aktivt bidrar til at alle skal få være med i leken og at barnehagen er et inkluderende miljø der barna føler seg sett og betydningsfulle for fellesskapet.
- Personalet må legge tilrette for variert lek og aktiviteter, ved å introdusere variert og spennende lekemateriell, gi barna felles opplevelser og inspirere til lek på ulike måter.
- Vi deler barna inn i mindre grupper både i lek og på tur. Dette skaper mer ro i gruppen, det blir lettere å etablere kontakt og danne relasjoner.
- Sosial kompetanse er noe av det viktigste barna utvikler i barnehagen. Det å "omgåås hverandre" må læres. Vi må ha klare normer for samhandling (se barnehagens verdier), observere barna, være gode sosiale rollemodeller og veilede barna i samspill og konfliktløsning. Rammeplanen sier tydelig at personalet skal stoppe og følge opp diskriminering, mobbing, utestenging og uheldige samspillsmønstre mellom barn.
- Vi ønsker å forsterke positiv adferd, istedenfor å stadig bemerke hvordan man ikke bør opptre i samspill. Vi vil ha fokus på det vi ønsker mer av.
- Barna får i hverdagen hjelpe til med praktiske gjøremål som borddekking, henge opp klesvask, tømme oppvaskmaskinen og liknende. Av dette lærer barna praktiske ferdigheter, men kanskje aller viktigst lærer de at hvert enkelt barns bidrag til fellesskapet er en viktig brikke i helheten.

Desember

Etikk, Religion og Filosofi

Rammeplanen sier at personalet i arbeidet med etikk, religion og filosofi skal utforske og undre seg over etiske, religiøse og filosofiske spørsmål sammen med barna. I tillegg skal personalet bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre. Rammeplan:2017

Som menighetsbarnehage er vi så heldige å ha lokaler i kjelleren på Slettebakken kirke, hvilket fører med seg en rekke fordeler. Ved å være en del av kirkebygget kan vi daglig følge med på hva som skjer her. Barna er for eksempel opptatt av kirkeklokkene i tårnet. Hver gang de ringer, enten vi er inne eller ute, vekker de barnas interesse og er spire for gode samtaler.

Hver fredag har vi kristen samling med faste rammer, noe som skaper stemning og forutsigbarhet for barna. Under de kristne samlingene tenner vi lys, synger sanger kristne barnesanger og salmer, og hører fortelling fra barnebibelen. Gjennom de kristne samlingene følger vi kirkeårets rytme, i tillegg markeres kirkens høytider (jul og påske) spesielt. Samlingen holdes av en i personalet, menighetspedagogen i kirken eller en av prestene. Vi prøver å ha jevnlig samlinger oppe i kirkerommet, når det er ledig. Dette er med på å skape en ekstra høytidelig ramme, samtidig som barna får en unik mulighet til å bli kjent med det fine kirkerommet vårt.

Hvert år deltar barnehagen på flere arrangementer og gudstjenester i kirken; Menighetens dag, barnas adventsgudstjeneste, barnehagesamling i kirken, familiegudstjeneste og sommerfest. Samarbeidet med prestene og de øvrige ansatte i kirken er noe vi setter stor pris på.

Jul i barnehagen

I førjulstiden er Jesus fødsel og juleevangeliet sentralt. Vi har flere samlinger om julebudskapet, vi dramatiserer det sammen med barna og har en fast tradisjon med å se Dukkenikkernes stemningsfulle oppsetning av juleevangeliet i Nykirken med de eldste barna.

Desember er en måned med mange forventninger, den kan oppleves stressende og kavete. Vi ønsker at desember i barnehagen skal oppleves som en motvekt til samfunnets krav og kav denne måneden. Vi tilstreber å skape en rolig førjulstid, med tid til gode samtaler, undring og fine fellesopplevelser. Vi vil prøve å skape en rolig oase av litteratur, musikk, avslapping, gode smaker og lukter, og tilnærme oss høytidens tradisjoner med hvilepuls, slik at vi virkelig kan nyte ventetiden og ha det godt sammen.

Vi begynner alltid samlingen med et at barn (sammen med en voksen) tenner et lys. Dette skaper en god stemningen og gjør det litt høytidelig.

Temaene i kristensamlingene henger tett sammen med livets små og store nyanser. I denne samlingen spilte barna ut en fortelling som handler om sorg, glede, håp og tro. Gjennom fortellingen får barna kjenne på mange følelser. Empati med faren som har en syk datter og håpet og gleden når Jesus kommer og hjelper. Det ble rett og slett så mye glede at “faren” matte gi “datteren” en god klem når hun stod opp igjen!

Januar

Vurdering og kvalitetssikring

For oss i barnehagen er det viktig å reflektere over egen praksis. Vi vil være i endring og utvikling, en lærende organisasjon som følger med på samfunnsutviklingen. Vi er opptatt av at personalet skal møte utfordringer, se muligheter til å vokse, og utvikle sin kompetanse innenfor rammen av sin stillingsinstruks.

Det er som vi sier: «Den dagen du føler det ikke er mer å lære i barnehagen er du ikke ferdig utlært, men ferdig». Vi ønsker at Slettebakken menighets barnehage skal være en læringsarena, også for de voksne!

Å løfte blikket og kunne se vår egen praksis i et metaperspektiv og for å få tak i personalets utviklingspotensialer vil vi dette året benytte oss av praksisfortelling som metode i observasjons- og evalueringsarbeidet i barnehagen. Hver og en i personalet har fått utdelt en bok hvor de skal skrive observasjoner fra hverdagen i barnehagen. Så, hva er egentlig en praksisfortelling? Litt forenklet kan det sies at en praksisfortelling er en fortelling fra praksis som du bare «må» dele. De begynner typisk med; «Vet du hva som skjedde når ...». Slike fortellinger beskriver en situasjon i barnehagen som har gjort inntrykk. Inntrykkene kan være av varierende art; gledelig, rørende, overraskende, frustrerende osv. Hensikten med å skrive fortellingene ned er å bruke de som refleksjonsgrunnlag på personalmøter og i medarbeidersamtaler, og da sitte sammen og prøve å forstå hva som skjedde. Her vil verdifull informasjon komme frem. Både i form av synliggjøring av veiledningsbehov og behov for kompetanseheving, og som evaluering av vår egen praksis. Vi evaluerer pedagogiske opplegg, planer, rutiner og dagsrytme kontinuerlig i barnehagen. Vi er «på ballen» og gjør hele tiden justeringer for å finne den praksis barna får best utbytte av. Både praksisfortellingene og referat fra møtene våre fungerer som dokumentasjon på vårt vurderingsarbeid. Da har vi mulighet til å se tilbake på konkrete ting og plukke opp tråden flere ganger. De skriftlige observasjonene og evalueringene vi gjør i barnehagen er til internt bruk i vårt arbeid med kvalitetssikring.

Dokumentasjon

I barnehagen dokumenterer vi hverdagen ved å skrive om dagen som har vært på tavlen i garderoben. Denne teksten gir foreldre et innblikk i hva dagen til barna har inneholdt. Videre sender vi ut en mail på slutten av hver måned med tekst og bilder fra tiden som har vært. Inne i barnehagen benytter vi oss av pedagogisk dokumentasjon med tekst og bilder. I møte med dokumentasjonen kan både barn og voksne reflektere over praksis. Barna oppsøker ofte dokumentasjonen og inviterer til dialog rundt det de ser og det de har erfart. I slike samspill kommer ofte nye perspektiver frem. Vi får tak i barnas tanker rundt aktiviteten og samspillet, og dette kan personalet kan lære av. Barnas perspektiver skal inkluderes når vi evaluerer en aktivitet. I dette barnehageåret vil vi jobbe med pedagogisk dokumentasjon og barnesamtaler som metode for innhenting av barnas perspektiver om praksis.

Barnas trivsel og utvikling i barnehagen er den viktigste målestokken for hvor vidt vi lykkes med vår praksis. Personalet observerer enkeltbarn og hele barnegruppen, og prøver å fange opp det som rører seg. Hva skal til for at hver barn får best utbytte av sin tid i barnehagen vår? Dette er et typisk spørsmål i vårt arbeid med planlegging, gjennomføring og evaluering av pedagogisk arbeid i barnehagen.

Februar

Prosjektarbeid i Barnehagen **Overordnet prosjekttema: Følelser**

I fjor var «Natur og miljø, Guds skaperverk» prosjekttema i barnehagen. Et spennende tema med mange ulike faglige tilnærminger. Vi kom i gang med kompostering og nå har barnehagen sitt eget økosystem hvor vi produserer jord av avfall som brukes i kjøkkenhagen vår. På veien videre til nytt år og ny satsing blir det naturlig å trekke tråden videre. Vi vil ta vare på det miljøet små og store i barnehagen har vært med på å prege, med alt vi har plantet og bearbeidet. Natur, miljø og respekt for skaperverket er ikke et prosjekt som avsluttes, men noe vi ønsker skal være en del av oss og våre verdier.

I sommerferien pusset vi opp garderobe og grupperommene i barnehagen. Det oppleves som vi har fått helt nye rom! Rommet som «tredje pedagog» vil vi trekke inn i vår praksis dette barnehageåret. Da formidler rommet en historie om hvilken aktivitet som skal være der. Et rom skal fungere som bibliotek, et annet som snekkerverksted og konstruksjon, og det tredje har barna navngitt; *Skapelsesrommet* (kunstrom). Prosjekttema for året er følelser. Dette vil vi jobbe tverrfaglig med. Her vil spesialrommene spille en viktig rolle. Vi valgte dette temaet etter observasjoner av barnegruppen som helhet. Å jobbe med følelsene i «fredstid» er lettere enn når følelsene i oss er aktivert. Et viktig mål for dette prosjektet er å utvikle barnas begrepsforståelse om følelser, kanskje til og med lære å sette ord på følelsene i det de kommer til uttrykk? Vi vil sette av tid til å gå inn i forskjellige følelser og bruke en tverrfaglig tilnærming med litteratur, musikk, kunst, dans og drama. Barna kjenner på følelsene ulikt, så det er viktig at vi legger til rette for at alle de forskjellige følelsene kan bearbeides på forskjellige måter. Noen barn er verbale i uttrykksform, andre kan best få følelsene frem gjennom et maleri, en tredje gjennom kropp og bevegelse.

Kjærlighetens vei

I tiden fra faste til påske vil vi noen dager i uken ha samlinger som handler om fastetiden og påske. Disse samlingene kaller vi for Kjærlighetens vei. De omhandler det Jesus gjorde for menneskene i denne tiden.

Verdibudskapet i Kjærlighetens vei er fint å jobbe med i barnehagen, vi kan alle lære noe fra disse bibelfortellingene! Vi har blant annet samlinger om å dele og om å være barmhjertig. I denne perioden deltar barnehagen på Kirkens Nødhjelps fasteaksjon. Alle barna får tilbud om å få en bøsse med seg hjem hvor de kan samle inn penger til mennesker som lever under andre forhold enn oss i Norge. I barnehagen har vi en stor bøsse hvor vi også samler inn penger. Barna får selv kjenne på det å gi fra seg penger og vi snakker mye om hvem som skal få dem og hvorfor de trenger dem.

Fasteaksjonen er Norges nest største innsamlingsaksjon og en av målsetningene er å samle inn penger til arbeidet med å bygge brønner til mennesker som ikke har tilgang på rent vann. Et viktig arbeid! Rent vann er livsviktig og nå med en global pandemi er utfordringen enda større.

Pandemien rammer hardt der fattigdom og vannmangel er den levde virkelighet. Det er en flott aksjon som vi er glad for å ta del i! Barna får lære

om kontrastene som finnes i verden, globale utfordringer,

bærekraftig utvikling, miljøvern og at de selv kan bidra for å gjøre forskjellene mindre. Vi vet ikke helt hvordan fasteaksjonen blir våren 2021, mulig aksjonen blir digital som 2020. Men vi tenker at selv om vi er små, så kan vi bidra med noe. Så får vi se når det nærmer seg hvordan vi løser det.

Mars

Kropp, bevegelse, mat og helse

Vi har tre måltider i barnehagen hver dag: frokost, lunsj og et fruktmåltid på ettermiddagen.

En sentral målsetning for måltidene er at barna skal få dekket behovet for mat og drikke gjennom dagen. Vi spiser ca. hver tredje time, da trenger kroppen påfyll, slik at barna er opplagt til videre lek, aktivitet og sosialt samspill. Vi legger vekt på at barna skal få tilbud om et variert, sunt og godt kosthold. Til frokost får de velge mellom havregryn, brød og knekkebrød med pålegg. Til lunsj varierer det mellom smørelunsj, matpakker hjemmefra og varmmat. Til alle måltidene vi tilbereder får barna tilbud om frukt og grønt som tilbehør til maten, de får også velge mellom melk, biola eller vann å drikke.

Barn i vekst og utvikling trenger variert, sunn og god mat. Men måltidene i barnehagen er og skal være mer enn bare ernæring. Vi ser måltidene som en viktig læringsarena for mye av det barna skal lære i barnehagen. Rundt bordet øver vi på kommunikasjon, formidling, turtaking, toleranse,

vennskap, selvhverdelse og selvkontroll. Vi øver oss på å "se hverandre" og være sammen om en felles aktivitet. Det kan være utfordrende for et barn å skulle sitte i ro og beholde fokus i 30 minutter, så for å oppnå dette må rammen rundt måltidet være god. Personalet har en sentral veiledningsrolle under måltidene, de må være på og tilstede.

Barn er i barnehagen største delen av tiden de er våken mandag til fredag. Det er viktig for barnas utvikling at barnehagen er helsefremmende, og at det er balanse mellom aktivitet og hvile. I barnehagen legger vi tilrette for at barna som trenger det skal få sove i løpet av dagen, og at det er variasjon i intensiteten i aktivitetene vi planlegger. Vi legger tilrette for kroppslige utfordringer på turer i naturen, gymsal og kroppslig lek, men det er viktig at barna også finner rom hvor de kan hente seg inn når de er sliten.

Barna skal lære sin egen kropp å kjenne, lære å forstå kroppens signaler og lære hvordan de skal ta vare på seg selv. Ting som hyppig og grundig håndvask når de kommer til barnehagen og ofte i løpet av dagen, å vite noe om hvordan det er lurt å kle seg når vi skal ut, og å være tydelig i å sette grenser for sin egen kropp er viktig for at barna skal holde seg frisk og utvikle et positivt selvbylde. Her har personalet et veiledningsansvar. Det er ikke alltid barnet selv klarer å vurdere vær, klær, situasjon, behov osv.

Barnehagen skal og legge tilrette for at barna skal ha god psykisk helse. Dette handler om hvordan barna blir møtt og behandlet. Barna skal oppleve at de er trygge, at de mestrer eget liv. At de er verdifull, unik og god nok, akkurat som de er. Et godt selvbylde henger tett sammen med psykisk helse. Vi i barnehagen jobber for at barna skal syntes bra om seg selv, være trygge i seg selv, ha tro på egne ferdigheter og egen verdi

April

Natur, Uteliv og miljø

Barns nysgjerrighet og interesse for å lære er stor. Naturen inviterer til et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Vårt mål er at barna skal undre seg og oppleve glede når vi er ute, og at de skal bli glad i naturen. Det er jo slik med oss mennesker, at vi gjerne vil ta vare på det vi er glad i. Så tanken er at om barna blir glad i naturen vil de også utvikle en begynnende forståelse for den og interesse for å ta vare på den.

Naturen er en fantastisk lekeplass. Her finner barna motoriske utfordringer som gir mestringsfølelse og bevegelsesglede. Barna søker stadig høyere vanskelighetsgrad i terrenget og de utnytter de mulighetene naturen gir til å leke og sprengte grenser. Barnas tilnærming til naturen gir en naturlig progresjon, de går et skritt om gangen, når skrittet er tatt og mestret, finner de et med høyere vanskelighetsgrad.

Vi er så heldige at barnehagens beliggenhet er i gåavstand til en skog med et flott naturlekeområde. "Leirstedet" er en herlig lekeplass tilrettelagt andre aktiviteter enn vi finner på barnehagens tradisjonelle lekeplass. Slengdisse, gapahuk og skau inspirerer barna til en annen type lek og aktivitet enn i barnehagen. En bakke blir til lavaelv, en krok et fengsel. Pinner, nøtter, steiner og mose blir til det vi trenger for å holde leken levende, "Alle ser jo det at disse steinene er ekte diamanter!" Denne type lek stimulerer barnas lekekraft og kreativitet, og det beste av alt; det er nok materialer til at alle kan være med! Skogen er også rake motsetningen til flatt hardt underlag, den er ulendt og byr på variasjon, noe som stimulerer barnas grovmotoriske utvikling.

Vi har en fast turdag i uken, da er tanken at vi skal på en tur utenfor barnehagen. I en barnehage med barn mellom 1 og 6 år sier det seg selv at barnas mestrings- og utviklingsnivå varierer, dette tar vi hensyn til når vi planlegger turer. For de minste kan det i perioder være nok å bare være på lekeplassen. Når bare de minste er på lekeplassen ser vi annen type lek, mer nysgjerrighet og at barna er modigere i sin utforsking. Når hele barnegruppen er ute samtidig er det mye for de små å følge med på, de minste observerer de store og beveger seg med mer forsiktighet. Dette er en god ting! Av de store blir de inspirert, de ser hva som er mulig. Da er det fint å få anledning til å prøve det ut i en rolig ramme med få barn på lekeplassen. For de eldste gruppene skal de få møte utfordringer de har forutsetninger til å mestre. På tur utfordres barna på utholdenhet, koordinasjon, samarbeid og motorikk.

Overnattingstur til Finse

Selv om verdensbildet er noe usikkert med tanke på pandemi, planlegger vi året i håp om at det i april 2021 er forsvarlig å reise på overnattingstur med 4- og 5-åringene i barnehagen. Da vil vi reise til Finse for lek i snø med ski, aking og turer. Barna vokser på en slik tur, mestringsmulighetene står i kø! Foreldrene er ikke med og for mange av barna er dette første turen ut i verden uten nærmeste familie. Med på turen er trygge voksne som barna kjenner godt. Turen begynner tidlig onsdags morgen på togstasjonen i Bergen. Gruppen reiser da med toget til Finse hvor vi skal bo på finsehytta. Der får vi 4-mannsrom hvor vi skal sove og bo. Vi får alle måltidene servert i spisesalen. Det er nesten som å være på en fin restaurantbuffe! Mye godt å velge i 😊

Mål for turen:

- Barna skal oppleve bevegelsesglede og mestring
- Gi barna et godt selvilde og tro på egne ferdigheter
- Trygghet, dyrke vennskap og samhold, og gode fellesopplevelser
- Minner for livet!

Mai

Barnehagen som språkstimulerende miljø

«Gjennom arbeidet med fagområdet (kommunikasjon, språk og tekst) skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer". Rammeplan: 2017»

Hvordan vi jobber for at barnehagen skal være et språkstimulerende miljø:

- I samtale lar vi barna få snakke ferdig uten å avbryte, noe som gir mestringfølelse og trygghet i kommunikasjon. Ved at de voksne inviterer til samtale, undrer seg og stiller spørsmål kan barna få hjelp til å utvikle sitt eget vokabular, uttrykke følelser, tanker og erfaringer.
- Vi ønsker å støtte og oppmuntre barna i sin individuelle språkutvikling og møte dem der de er i utviklingen. Dette vil blant annet si at man i dialog med de minste er ekstra lydhør for både verbale og non-verbale uttrykk, hjelper barnet å utvide sine ytringer og gjentar ord i korrekt form/ uttale.
- Vi legger tilrette for at alle involveres i samspill og samtaler i løpet av dagen, under måltid, overgangssituasjoner, samling og lek.
- Vi ønsker å "bade" barna i språk og bruker derfor sang, muntlig fortelling, høytlesning, rim, regler, flanellograf, dramatisering, ellinger og ringleker som arbeidsmetoder og innhold i samlinger, lek og hverdagssituasjoner hver dag i barnehagen. I samlingene legger vi vekt på gode leseropplevelser, formidling og kroppsspråk.
- Gjentakelse er med på å styrke språket og derfor bruker vi samme materiell i samlingene våre i en lengre periode av gangen.
- Det store aldersspennet i barnegruppen vår gjør at barna konstant har språklige rollemodeller rundt seg, dette er viktig for barnas språkutvikling og progresjon.
- Vi har fokus på å presentere barna for variert litteratur og bruker nye verk og klassikere i skjønn forening. Bøkene skal være lett tilgjengelige for barna og vi ønsker at bøkene skal gi næring til fantasi, lek og fellesopplevelser.
- Vi bruker "tegn til tale" i barnehagen, som er en forsterking av verbalspråket.
- De voksne er bevisst sin rolle som språklige rollemodeller for barna og vi tilstreber å ha et tydelig og ordrikt språk, med korrekte betegnelser på dyr, planter og gjenstander, i tillegg til aktiv bruk av begreper.
- Barna skal få utforske skriftspråket gjennom tegning og lekeskriving. I den forbindelse er det viktig at vi har bokstaver godt synlig rundt om i barnehagen, at vi gjør barna oppmerksom på disse og samtaler om dem.

Barnehagen har denne høsten åpnet sitt eget barnebibliotek i barnehagen. Ideen til dette kom fra et av de minste barna som en dag kom inn på kontoret (som biblioteket var før), fant seg en bok og satte seg ned for å se i boken i ro og fred. Andre dager kom det samme barnet inn for å hilse på den store sauene som er så stor at den ikke kan bli bortkommen. Han hadde funnet et sted med ro. Dette fikk oss til å reflektere over rommene vi har i barnehagen. Har vi et rom hvor det er mulig å hvile, uten å sove? Bare synke ned, finne ro og få hentet seg litt inn? Vi har en stor sofa inne på avdelingen, men her er det ofte mye aktivitet og lyd. Vi kjente på at vi hadde behov for å ha et rom hvor det er tilrettelagt for å sitte og nyte en god bok i ro og fred. En målsetning for barnehagen er at barna skal bli glad i bøker, glad i å høre fortellinger og glad i å se på oppslagene. Forholdet til bøker og litteratur følger jo med videre til skolen og senere til arbeidslivet, da tenker vi det er en fordel å ha gode minner med seg og å ha lært seg å sette pris på bøker.

Bursdag i barnehagen

Når barna har bursdag markerer vi dette i barnehagen. Denne dagen får barnet være ekstra i fokus med ekstra oppmerksomhet. Vi henger ut flagg og har bursdagssamling. I samlingen får barnet bursdagskrone på hodet og bursdagskappen på. Barnet får velge to hjelpere til samlingen, en voksen forteller bursdagseventyret, tenner lys i bursdagstoget, vi synger bursdagssanger og vi danser i bursdagsringen. Avslutningsvis får barnet "teppeløft" like mange ganger som barnet fyller år. Det er fint med litt kiling i magen når det er bursdag. Det er gøy med bursdag i barnehagen!

Juni

Foreldresamarbeid

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek og skal fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling». Barnehageloven §1

Foreldrene er våre viktigste samarbeidspartnere i barnehagen. Det skal være et samarbeid preget av forståelse, gjensidig respekt og tillit til hverandre. Det er viktig for barnas trivsel og utvikling at vi spiller på lag. Vi ønsker en åpen dialog der vi kan komme med beskjeder og tilbakemeldinger på en ærlig og trygg måte, til det beste for barna.

Vi arbeider for et godt foreldresamarbeid gjennom:

- Den daglige kontakten vi har i barnehagen.
- Foreldresamtaler. Hvert år inviterer vi til to foreldresamtaler hvor barnets trivsel og utvikling er tema for samtalen. I tillegg tilbyr vi til en oppstartsamtale før barnet begynner i barnehagen, for å bli litt kjent og utveksle viktig informasjon om barnet og familien.
- Foreldremøter. Vi gjennomfører to foreldremøter hvert barnehageår.
- Dugnad. Vi har to dugnader i året, en på høsten og en på våren. Dugnadene er på ettermiddagen etter at barnehagen er stengt. Foreldre og personalet samarbeider her om forskjellige praktiske oppgaver. Det er god stemning og en fin mulighet til å bli kjent utenfor "barnehagerammen". Høsten 2020 blir dugnaden annerledes. Foreldrene vil da få mulighet til å melde seg til dugnadsarbeid i mindre grupper, dette for å ivareta smittevern.
- Arrangementer. Gjennom året har vi en rekke arrangementer i barnehagen hvor foreldre, søsken og besteforeldre blir invitert. Menighetens dag, adventsgudstjeneste, luciakaffe (de årene Lucia faller på en ukedag), påskefrokost og sommerfest/familiegudstjeneste.
- Brukerundersøkelsen: For å utvikle kvaliteten på det pedagogiske tilbudet i barnehagen er det viktig for oss å få tilbakemeldinger fra foreldre på hvordan de opplever tilbudet barna får i barnehagen. Hvert år gjennomfører vi en brukerundersøkelse hvor alle foreldre har muligheten til å ytre det de mener om det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Resultatet av brukerundersøkelsen bruker vi aktivt i personalgruppen for å videreutvikle kvaliteten på barnehagetilbudet. Barnehageåret 2019-2020 ble det ikke gjennomført brukerundersøkelse da denne ble utsatt for å sikre deltakernes personvern i utførelsen denne undersøkelsen. Brukerundersøkelsen ble da flyttet til barnehageåret 2020-2021. Om ikke «Brukerundersøkelsen 2021» (fra Bergen kommune) er klar for gjennomføring våren 2021 vil barnehagen gjennomføre en foreldreevaluering i en annen form.

Samarbeidsutvalget

Samarbeidsutvalget (SU) skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnede organ. SU består av to foreldrerepresentanter og to representanter fra personalet. Barnehagens eier (representanter fra styret) kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn de andre gruppene. SU kan forelegges saker som er viktig for foreldrene og har blant annet som oppgave å godkjenne barnehagens årsplan.

Et veldig fint eksempel på høstens annerledes dugnad i barnehagen. En familie hadde en solbærbusk i hagen de ønsket å adoptere bort, den ville vi gjerne ha i kjøkkenhagen vår! Da ble deres dugnad å frakte denne til barnehagen. Vi gleder oss over denne flotte gaven! 😊

Juli

Nærmiljø og Samfunn

Rammeplanen sier blant annet at barnehagens arbeid med nærmiljø og samfunn "*skal bidra til at barna utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt*".

Rammeplan:2017

August måned settes av til ro, oppstart med barnehagen som eneste arena. I de påfølgende månedene utvider vi. Nærmiljøet vårt blir da tatt i bruk ved at vi blant annet går på turer til leirstedet og på gym i Tennishallen sammen med Tveitevannet barnehage. I nærmiljøet går vi til Tveitevannet, lekeplassen ved Slettebakken borettslag, Duekleivene og biblioteket. Ved at vi besøker stedene flere ganger oppstår det gjenkjennelse og tilhørighet til plassene. Barna får også ved gjentatte besøk utforske stedene grundig. Turene er gode felles opplevelser, noe som danner grunnlag for samhold, fantasi, lek og vennskap.

Vi ønsker å trekke frem Tveitevannet og området rundt som noe av det flotteste ved vårt nærmiljø. Turene dit gir oss mange fine opplevelser og muligheter til å lære barna om alle plante-, dyre-, og fugleartene som omgir oss. Eksempelvis heter ikke fuglene som bor i og ved vannet "pip pip", men sothøne, brunnakke, hegre, stokkand, kråke, spurv og skjære. Vi har erfart at barna raskt vet hvilken stokkand som er hun og hvilken som er han. Vi syntes det er viktig å lære barna arter fra naturen og nærmiljøet. Dette fordrer aktive og kunnskapsrike voksne som har evnen til å undre seg og tilegne seg kunnskap sammen med barna

Andre viktige aktører i nærmiljøet og samfunnet rundt barnehagen er kirken og eldresenteret, hvor vi blir kjent med andre institusjoner, levesett og yrkesgrupper. Vi besøker Langegården to ganger hvert år; ett besøk om høsten og ett om våren, dette er en fin tradisjon som barna gleder seg til. I Bergenshallen går vi på skøyter med de eldste barna, og får vi snø oppsøker vi akebakker. Ellers reiser vi på ulike kulturtilbud i byen, enten med buss eller bybane som fremkomstmiddel.

Det å bli kjent med hverandre, familiene og ansatte i barnehagen er også en del av fagområdet, og handler om å bli kjent med ulike levesett og familieformer. Dette er med på å gi barna en begynnende forståelse for egen identitet, tilhørighet og mangfoldet i samfunnet vårt. Gjennom kjennskap til og kunnskaper om det som er ulikt, kan barna utvikle holdninger som motvirker diskriminering, rasisme og fordommer.

Et litt annerledes 17.mai øvetog hos naboene på Slettebakken Menighets Eldresenter. På grunn av smittevern kunne vi ikke komme inn og synge. Men tog utenfor og sang for de eldre som hørte fra vinduene det gikk!

Smittevern i barnehagen

Når det bryter ut en pandemi i Norge og i verden påvirker det driften og praksisen i barnehagen vår. Våren 2020 måtte barnehagen stenge helt ned i 6 uker etter pålegg fra regjeringen. Mye i samfunnet stengte for å stoppe smitten. Vi åpnet igjen 20. april med nye rutiner og retningslinjer for hygiene og smittevern. Her fikk barnehagen erfaring med å jobbe i mindre kohorter i forhold til barn og foreldre, samt en del ekstra arbeidsoppgaver med økt renhold av leker, utstyr og lokaler.

Vi driver nå en litt annerledes barnehage, korona er blitt en del av vår virkelighet som vi må forholde oss til. Vi er observant på hvilket nivå av smitteverntiltak som gjelder for virksomheten til enhver tid og er beredt på å endre praksis på kort varsel.

Arbeidet med pandemien har og endret noe i våre rutiner i forhold til barna og foreldrene. Vi lever rett og slett i en annen tid, som krever mer av oss. Alle som går inn i barnehagen skal vaske hendene når de kommer, terskelen for å være hjemme med luftveissymptomer er lav og en meters avstand mellom de som ikke må være nær er nødvendig. For personalet i barnehagen er det ikke et alternativ å ikke være nær barna. De trenger trøst, å sitte på et fang, nærhet og omsorg i hverdagen for å ha det bra. Personalet kan her ikke skjerme seg selv med munnbind eller holde avstand. Dette handler om tillit, vi stoler på at barna og foreldrene er frisk nok til å komme til barnehagen, på lik linje som foreldre og barn stoler på å bli møtt av friske voksne.

I arbeidet med årsplanen har vi planlagt for «normal drift». Vi er klar over at vi kanskje kan komme til å måtte endre noen av planene våre om smitteverntiltakene endrer seg tilbake til rødt, eller nye retningslinjer foreligger. Vi tenker at det er allikevel viktig å ha noen konkrete planer og heller tilpasse i forhold til de retningslinjer som gjelder. I skivende stund er vi på gult nivå og kan drive nesten som normalt da barnehagen telles som en kohort. Men vi har fortsatt noen endringer i våre daglige rutiner med hygiene og smittevern.

Målsetninger er at det ikke skal bryte ut korona i barnehagen vår. Da er vi avhengig av at personale, foreldre og barna er med på dugnaden og følger de retningslinjene som gjelder. Barna har fått god opplæring og er flinke til å huske å hoste i albuen og husker å vaske hendene godt når de kommer og mange ganger i løpet av dagen. Vi fortsetter med porsjonsvis matservering og håper vi med tiden får måltider mer preget av at barna får hjelpe til og være selvstendige.

Nivåinndeling av smitteverntiltak for barnehage

Grønt nivå

Ingen syk skal mæle i barnehagen.
God hånd- og hostehygiene er viktig.
Det er tilstrekkelig med normalt renhold.

Ungkl håndflåring og klåmning mellom anarlar.
Planlegg for varig organisering av anarlar.
Planlegg for normal barnehagevårlag.

Gult nivå

Ingen syk skal mæle i barnehagen.
God hånd- og hostehygiene er viktig.
Ha rutiner for berørket renhold.
Ungkl håndflåring og klåmning mellom anarlar.

Hele avdelinga kan regnas som en kohort.
Ha fælle anarlar per kohort.
Ungkl tregel og store samlingar.
Tilreis å ha avstand mellom ulike kohorter.
Det kan utsemdåder for å holde avstand mellom kohorter.

Rødt nivå

Ingen syk skal mæle i barnehagen.
God hånd- og hostehygiene er viktig.
Ha rutiner for berørket renhold.
Ungkl håndflåring og klåmning mellom anarlar.
Det kan utsemdåder for å holde avstand mellom kohorter.
Ha fælle anarlar per kohort.

Ungkl tregel og store samlingar.
Stå for at det er avstand mellom kohorter som skal samles.
Det kan utsemdåder for å holde avstand mellom kohorter.
Vårde ulike oppgavestæder for barna.